

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinde Uygulanan Özel Çalışma Modülleri İle İlgili Öğrenci ve Öğretim Üyesi Görüşleri

Opinions Of Students' And Faculty Members' About Special Study Modules In Ege University Faculty Of Medicine

Hatice Şahin¹, Ö. Sürel Karabilgin²

ÖZET

Gerekçe:

Özel Çalışma Modülü (ÖÇM) uygulamalarına ilişkin öğretim üyesi ve öğrenci geri bildirimlerinin değerlendirilmesi ve uygulamaların etkinliğinin artırılmasına yönelik öneriler geliştirmek.

Gereç ve Yöntem:

Tanımlayıcı tipte olan bu araştırmanın verileri, Eylül 2004 - Haziran 2005 döneminde ÖÇM'leri yürüten öğretim üyeleri ve katılan öğrencilerden alınan geri bildirimlerden derlenmiştir. Öğrenci geri bildirim formu 9'lu ölçek ile değerlendirilen (1: en kötü, 9: en iyi) 7 başlıktan, öğretim üyesi geri bildirim formu ise 5'li Likert Skalası ile değerlendirilen (1: kesinlikle katılmıyorum, 5: kesinlikle katılıyorum) 8 başlıktan oluşmuştur. Veriler gruplanarak değerlendirilmiştir.

Bulgular:

Araştırmada 294 öğrenci ve 63 öğretim üyesinden alınan geri bildirimler değerlendirilmiştir. Geri bildirim başlıklarına 6 ve üzerinde puan veren öğrencilerin oranı %80.7 ile %93.2 iken öğretim üyelerinden geri bildirim başlıklarına 4 ve üzerinde puan verenlerin oranı %70.8 ile %100 arasında değişmektedir.

Öğrenci geri bildiriminde yer alan "Eğiticiler beklentilerimi karşıladı" başlığında erkek öğrenciler kızlardan daha fazla 6 ve üzerinde puan vererek anlamlı fark yaratmışlardır (Ki-Kare: 8.257, p: 0.016).

Sonuç:

Bu araştırmanın verileri EÜTF'de ilk kez uygulanan ÖÇM'lerinin öğrenciler ve öğretim üyeleri tarafından memnuniyetle karşılandığını göstermiştir. Eğitim programı geliştirmede çekirdek müfredatın yanı sıra yaşam boyu öğrenmeyi destekleyici ve transfer edilebilir becerileri geliştirici ÖÇM' lere yer verilmesi önemlidir.

Anahtar kelimeler: özel çalışma modülleri, çekirdek müfredat, eğitim programı geliştirme, mezuniyet öncesi tıp eğitimi.

¹Yrd.Doç.Dr., Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Bornova-İzmir
e-posta: hatice.sahin@ege.edu.tr

²Uzm.Dr., Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Bornova-İzmir

Opinions Of Students' And Faculty Members' About Special Study Modules In Ege University Faculty Of Medicine

Background:

Special Study Moduls (SSMs) were introduced as a part of the new medical undergraduate curriculum at Ege University Faculty of Medicine in September 2004. The aims of this study are evaluation of students' and faculty members' opinions on SSMs and to give suggestions for improving of SSMs.

Methods:

This is a descriptive study. Study data were collected from students and faculty members, who participated in SSMs from September 2004 to June 2005. Feedback forms were developed for students and faculty members. Students' feedback form included in seven titles was scored with 9 scales (1: worst, 9: best). Faculty members' feedback form included in eight titles was scored with Likert scale (1: disagree, 5: agree). Data were grouped for evaluation.

Results:

294 students and 63 faculty members gave feedback about effectiveness of SSMs. Percentage of students, who gave 6 and upper scores in feedback forms, differ between 80.7 % and 93.2%. Percentage of faculty members, who gave 4 and upper scores in feedback forms, differ between 70.8% and 100%.

There is a significant difference in student scores between genders. Male students gave higher scores for a feedback title related to meet students' expectations by trainers than female students (Chi-Square: 8.257, p: 0.016).

Conclusion:

Students and faculty members stated that SSMs were very enjoyable and beneficial according to study results. Perceptions and opinions of students and faculty members are positively about SSMs. SSMs should be included in curriculum design for supporting lifelong learning and gaining transferable skills.

Key words: special study modules, core curriculum, curriculum design, undergraduate medical education.

GİRİŞ

1993 yılında General Medical Council tarafından yayınlanan "Tomorrow's Doctors" kitapçığında geleceğin doktorlarının mezuniyet öncesi ve mezuniyet sonrası eğitimleri ile ilgili devrim niteliği taşıyan bir plan sunulmuştur. Söz konusu planda daha çok öğrenci merkezli ve kendi kendine

öğrenmeyi hedefleyen bir eğitim önerilmektedir. Yeni eğitim programlarındaki en büyük değişikliklerden biri özel çalışma modüllerinin uygulanmaya başlanmasıdır. (1,2,3,4,5,6).

“Student Selected Projects” ve “Special Study Modul” olarak ifade edilen Özel Çalışma Modülleri (ÖÇM) ile öğrencinin ilgi duyduğu, çekirdek müfredat dışındaki ve öğrenme becerisini geliştirecek alanlarda çalışma olanağı sağlanır. Mezuniyet öncesi tıp eğitimine yönelik bilgi, beceri, tutum hedeflerinin gerçekleştirilmesinde ÖÇM’leri önemli bir rol üstlenmektedir (1,2,3,4).

ÖÇM’lerinin uygulanması ile ilgili kritik nokta kısa vadede mezuniyet öncesi gereklilikleri karşılamasıdır. Bunun yanı sıra uzun vadede profesyonel mesleki yaşamda değişen koşullara uyum sağlamada entelektüel ve davranışsal gereksinimleri de karşılar. Son yıllarda yüksek öğrenimde transfer edilebilir becerilerin kazanılmasına ilişkin yaklaşımlar söz konusudur. Bu nedenle ÖÇM’leri öğrencinin çekirdek müfredattan zaman ayırarak transfer edilebilir zaman kazanmasına olanak sağlar (2,3).

ÖÇM’leri transfer edilebilir bilgi ve beceriler kazandırmasının yanı sıra eğitim programı içerisinde halen karşılaşılan pek çok sorunu çözebilmektedir. Bu çözümler aşağıdaki biçimde ifade edilebilir (5,7);

- a- ÖÇM’ler öğrenciye seçtiği bir alanda çalışma olanağı sağlar. Eleştirel düşünme gibi üst düzeyde entelektüel beceri kazanmalarına yardımcı olur.
- b- Eğitim programının entegre, multidisipliner ve multiprofesyonel olarak alınmasına yardımcı olur.
- c- İletişim becerileri ve zaman yönetimi gibi transfer edilebilir beceriler ÖÇM ile kazandırılır. Öğrenciler mezuniyet sonrası ve sürekli tıp eğitimine yönelik öğrenme için daha fazla sorumluluk almaya cesaretlendirilirler.
- d- ÖÇM’ler eğitim programında kapsanan başlıkların anlamlı biçimde genişletilmesine olanak sağlar. ÖÇM’ler öğrencilerin değişik ilgi alanlarını karşılar.
- e- ÖÇM’ler öğrencilerin fakülte tercihlerinde de etkilidir. Eğitim programında ÖÇM’ye yer veren fakültelerin öğrenciler tarafından tercih edilme şansı daha fazladır.
- f- Eğiticiler açısından bakıldığında farklı öğretim tekniklerini veya kaynaklarını kullanma olanağı sağlar.
- g- ÖÇM’ler öğrenciler ve eğiticiler için bire bir çalışma olanaklarının olması ve bireysel yakınlık nedeniyle olumlu duygular da yaratmaktadır.

Çekirdek müfredatın ve ÖÇM’lerinin birlikteliği Association of Medical Education in Europe (AMEE) tarafından tanımlanmıştır. Buna göre çekirdek müfredat ile birlikte yürütülen *entegre*, çekirdek müfredat ile paralel yürütülmesine rağmen müfredattan bağımsız *birlikte*, belirli zaman dilimlerinde yürütülen *aralıklı* ve her çekirdek müfredatı bir ÖÇM’nin izlediği *ardışık* uygulamalar söz konusudur. Eğitim programı içinde ÖÇM’lerine ayrılan zaman dilimi yukarıda söz edilen uygulama biçimlerine göre değişmektedir. Genel yaklaşım ÖÇM’lerine eğitim programı içinde üçte birlik zaman ayrılması yönündedir (6,7,8).

ÖÇM uygulamaları sıklıkla seçmeli derslerle karıştırılmaktadır. Birçok yönden benzerlikleri olmasına rağmen farklılıkları da vardır. Bu farklılıklar Tablo 1’de özetlenmiştir (7).

Tablo - 1 Seçmeli dersler ve ÖÇM uygulamaları arasındaki farklılıklar.

	Seçme dersler	ÖÇM uygulamaları
Öğrencinin tercih durumu	İsteddiği dersi seçer	Öğretim üyeleri önerilerinden oluşan bir listeden seçim yapar
Konu/başlık seçimi	Sonsuzdur	Liste ile sınırlıdır
Öğretim	İnformaldır, ek bir eğitim gibi değerlendirilmez	Yapılandırılmış ve formaldır, alternatif kurs olarak görülebilir
Öğrenci sayısı	Bireysel olarak başvurulur	Öğrenciler bireysel veya gruplar halinde çalışabilir
Değerlendirme	Daha az formaldır, danışmanın görüşlerine dayanır	Daha formaldır, sınav dahil ÖÇM'nin yürütüldüğü dönemdeki tüm işlerle ilgili değerlendirmeler yapılır

ÖÇM uygulamalarının konu alanları incelendiğinde farklı sınıflamalar olmakla birlikte genel olarak çekirdek müfredata dayanan başlıklar, tıpla ilgili fakat çekirdek müfredat dışı konuları ve tıp dışı konular olmak üzere üç başlıkta incelenmektedir (1,7).

Özel çalışma modüllerinin etkinliğinin ve transfer edilebilir becerilerin değerlendirilmesinde öğrenci ve öğretim üyelerinden geri bildirim alma veya nominal grup tekniği gibi farklı teknikler kullanılmaktadır. Geribildirimde açık ve kapalı uçlu sorular ile nicel ve nitel veriler elde edilmektedir. Nicel veriler uygulamalara ilişkin genel bilgiler verirken, nitel veriler ise memnuniyet durumu konusunda bilgi vermektedir (2,3,9,10,11).

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde (EÜTF) müfredat iyileştirme ve geliştirme çalışmalarının başladığı 2001 yılından itibaren ÖÇM'lerin eğitim programı içindeki yeri de tartışılmaya başlanmıştır. Ocak 2004 tarihinde yapılandırılan ÖÇM Kurulu 2004-2005 eğitim öğretim döneminde uygulanmak üzere öğretim üyelerinden 91 adet ÖÇM önerisi toplamıştır. Bu önerilerin 79'u uygulamaya konulmuştur. ÖÇM uygulamaları Eylül 2004 tarihinden itibaren 1, 2, 9 ve 18 haftalık dönemler halinde yürütülmüştür. ÖÇM önerileri sorumlu bir öğretim üyesi tarafından önerilmesine rağmen uygulamada sorumlu öğretim üyesi ile birlikte birden fazla öğretim üyesi, uzman ve yardımcı sağlık çalışanları tarafından yürütülmüştür. Sunulan öneriler tek disiplin tarafından ya da multidisipliner olarak (tıp fakültesindeki farklı anabilim dalları veya diğer fakültelerin işbirliği ile) yürütülmüştür. Öğrenciler öğretim üyelerinin öneri formlarında belirttikleri en az ve en fazla öğrenci sayıları ve tercih sıralamaları dikkate alınarak yerleştirilmiştir.

ÖÇM'ye devam eden öğrencilerin başarı durumları başta devamlılık olmak üzere ÖÇM hedeflerinin yerine getirilmesine dayanan öğretim üyesi görüşleri ile değerlendirilmiştir (10,12). EÜTF'de ilk kez uygulanan ÖÇM'lerine ilişkin hem öğretim üyelerinden hem de öğrencilerden geri bildirimler alınmıştır.

Bu çalışmanın amacı, ÖÇM uygulamalarına ilişkin öğretim üyesi ve öğrenci geri bildirimlerinin değerlendirilmesi ve uygulamaların etkinliğinin artırılmasına yönelik öneriler geliştirmektir.

GEREÇ YÖNTEM

Tanımlayıcı tipte olan bu çalışmanın verileri Eylül 2004-Haziran 2005 tarihleri arasında yürütülen ÖÇM'lere katılan öğrencilerden ve ÖÇM'yi yürüten öğretim üyelerinden alınan geri bildirimlerden derlenmiştir. Öğrenci geri bildirim formu 1 en kötü, 9 en iyi olmak üzere 9'lu ölçek ile değerlendirilen 7 başlıktan oluşmuştur. Öğrenci cinsiyeti bağımsız değişken olmak üzere uygulama süresi, programın takip kolaylığı, içerik, eğiticiler, kendi-kendine öğrenme becerisi geliştirme, sunum yapma becerisi geliştirme ve değerlendirme yöntemi ile ilgili değişkenler formda yer almıştır. ÖÇM uygulaması ile ilgili olumlu, geliştirilmesi gereken noktalar ile ilgili görüşleri ve uygulanmasını istedikleri ÖÇM konuları açık uçlu olarak alınmıştır. EÜTF 2. sınıf öğrencilerinin tamamı bu dönemde en az 8 kredi olmak üzere zorunlu olarak ÖÇM almıştır. ÖÇM'lerinin etkinliği ile ilgili öğrenci geri bildirimlerinin doldurulmasında gönüllülük esası benimsenmiştir. Öğrenciler geribildirim formları öğrenci işleri bürosunda toplanmıştır.

Oluşturulan öğretim üyesi geri bildirim formu 5'li Likert Skalası (1: kesinlikle katılmıyorum, 5: kesinlikle katılıyorum) ile değerlendirilmiştir. 8 başlıktan oluşan form uygulama için önerilen süre, belirlenen gün ve ders saatinde yeterli zaman ayırabilme, içeriğin belirlenen zamanda sunulması, öğrenci sayısının uygunluğu, yürütüldüğü mekanın (dershane, lab vb) uygunluğu, talep edilen sarf malzemelerinin temini, uygulamalarla ilgili sorunlara çözüm bulunması ve öğrencilerle iletişime ilişkin değişkenleri içermektedir. Öğretim üyelerinin yürütme ile ilgili ÖÇM Kurulu'ndan beklentilerini içeren açık uçlu bir soru da formda yer almıştır. Öğretim üyesi geri bildirimleri, öğrenci başarı durumu belgesi ile birlikte öğrenci işleri bürosuna iletilmiştir.

Elde edilen veriler, öğrenci geri bildirimleri için 5 ve altında, 6 ve üzerinde, öğretim üyesi geri bildirimleri için ise 3 ve altı, 4 ve üzeri olmak üzere gruplandırılarak değerlendirilmiştir.

Öğrenci (n:294) ve öğretim üyelerinden (n:63) alınan veriler SPSS 10.0 istatistik programında değerlendirilmiştir. Öğrenci geri bildirim formunda yer alan başlıkların cinsiyete göre değişimi Ki-Kare analizi ile test edilmiştir.

BULGULAR

Uygulamaya konan 79 ÖÇM'de toplam 519 öğrenci kontenjanı yer almıştır. Bu kontenjanlara yerleştirilen 294 öğrenci (%56.64) geri bildirim formlarını öğrenci işleri bürosuna iletmıştır. Uygulamalara katılan öğrencilerden 263'ü (%89.45) cinsiyetlerini belirtmiştir. Cinsiyetlerini belirten öğrencilerin %50.6'sı kız, %49.6'sı erkektir.

Öğrenci geri bildirimlerinden 6 ve üzerinde gruplanan verilerin dağılımı ile öğrenci cinsiyetine göre gruplanan puanların değişimi Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo - 2 Özel Çalışma Modülüne katılan öğrencilerin geri bildirimde verdikleri puanlara ve cinsiyete göre değişimin dağılımı.

Geribildirim başlıkları	Yanıtlayan sayısı	6 ve üzeri puan veren		Cinsiyete göre değişim durumu*
		Sayı	Yüzde	
Uygulama süresi yeterliydi	293	259	88.4	χ^2 : 1.240, p: 0.538
Programını takip etmede sorun yaşamadım	293	263	89.9	χ^2 : 0.468, p: 0.791
İçeriği beklentilerimi karşıladı	294	254	86.4	χ^2 : 0.670, p: 0.715
Eğiticiler beklentilerimi karşıladı	294	274	93.2	χ^2 : 8.257, p: 0.016
Bağımsız çalışma ve kendi-kendime öğrenme becerimi geliştirdi	291	253	86.9	χ^2 : 0.730, p: 0.694
Sunum yapma becerimi geliştirdi	274	221	80.7	χ^2 : 0.101, p: 0.951
Değerlendirme yöntemi uygundu	286	259	90.6	χ^2 : 4.754, p: 0.093

*Cinsiyete göre değişim geri bildirim formunda işaretlenen puanlar gruplanarak (5 ve altı; 6 ve üzeri) hesaplanmıştır.

Öğrenciler geri bildirim başlıklarının tamamına %85 ve üzerinde 6-9 arasında puan vermiştir. 6 ve üzeri en az yüzdeyi alan %80.7 ile “Sunum yapma becerimi geliştirdi” başlığıdır. Diğer başlıklara göre düşük yüzde alma nedeni uygulanan her bir ÖÇM’nin yönteminin değişmesi, sunum becerilerinin geliştirilmesinin her ÖÇM’nin içeriğine uygun olmaması ve bazıları için değerlendirme kriterleri içinde yer almamasıdır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre geri bildirim puanları değerlendirildiğinde “Eğiticiler beklentilerimi karşıladı” başlığında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Erkek öğrenciler bu başlığa kızlardan daha fazla 6 ve üzerinde puan vermişlerdir (Ki-Kare: 8.257, p: 0.016).

Öğretim üyelerinin geri bildirimde 4 ve üzeri puan verdikleri başlıklara göre dağılımı Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo - 3 Özel Çalışma Modülünü yürüten Öğretim üyelerinin geri bildirimde verdikleri puanların dağılımı.

Geribildirim başlıkları	Yanıtlayan sayısı	4 ve üzeri puan veren	
		Sayı	Yüzde
Önerilen süreler uygundu	63	59	93.7
Yeterli zaman ayırabildim	63	59	93.7
İçerik belirlenen zamanda sunulabildi	63	63	100.0
Öğrenci sayısı uygundu	63	54	85.7
ÖÇM’nin yürütüldüğü mekan uygundu	63	52	82.5
Talep edilen sarf malzemeleri temin edildi	24	17	70.8
ÖÇM Kurulu aşamada her soruma yeterli yanıt verdi	51	49	96.1
Uygulama sırasında öğrencilerle iletişim konusunda herhangi bir sorun yaşanmadı	62	61	98.4

Öğretim üyesi geri bildirim başlıklarından malzeme temini ile ilgili olanı dışında tamamı 4 ve üzerinde puan almıştır. Malzeme ile ilgili geri bildirim başlığının 4 ve üzerinde puan alma yüzdesinin (%70.8) diğer başlıklara göre düşük olmasının nedeni, bütün uygulamalarda malzeme talebinin olmaması ve bu başlığın değerlendirilememesidir.

Puanlamada en yüksek yüzdeyi alan “İçerik belirlenen zamanda sunulabildi” başlığı öğretim üyeleri tarafından ÖÇM içeriğinin uygulama zamanına göre iyi planlandığının göstergesi olarak yorumlanabilir.

“ÖÇM'nin yürütüldüğü mekan uygundu” başlığı %82.5 gibi bir yüzdeye sahip olmasına rağmen aynı anabilim dalında birden fazla öğretim üyesinin aynı zaman diliminde ÖÇM uygulaması yapması nedeniyle mekan sıkıntısı yaşanmıştır. ÖÇM Kuruluna iletilen mekan sıkıntısı dekanlık tarafından çözümlenmiştir.

Öğrenci ve öğretim üyeleri geri bildirimlerinde belirtilen açık uçlu sorulara verilen yanıtlar ve öğrenciler tarafından açılması istenen ÖÇM konuları sırasıyla Tablo 4, 5 ve 6’da sunulmuştur.

Tablo - 4 Öğrenci görüşleri

Görüşler	Geliştirilmesi Gerekenler
<ul style="list-style-type: none"> Beceri sahibi olunan bir alanda kendime güvenim arttı (diseksiyon, grafik hazırlama, bilgisayar kullanma, sunum yapma, yabancı dil, eleştirel makale okuma, araştırma yapma, literatür tarama, hayvan deneyi) Öğretim üyesi tarafından verilen danışmanlık hizmetinin öğrenmeyi kolaylaştırması Öğretim üyesinin kullandığı eğitim stratejilerinin öğrenmeyi kolaylaştırması Uygulamaların eğlenceli olması Birey olarak algılanma Grup çalışması yapılması Hastayı tanıma, hastalarla iletişim kurmaya olanak sağlaması Sosyal gelişim sağlaması Küçük grupla çalışmanın avantajlarının yaşanması Öğretim üyelerinin istekli ve hevesli olması 	<ul style="list-style-type: none"> Eğitim programının amacı net olarak açıklanmalı Uygulamanın haftalık ayrıntılı programı verilmeli Uygulama süresi uzun olmalı Uygulama süresi kısaltılabilir ÖÇM içinde uygulamalara daha fazla yer verilmeli Kütüphane kaynaklarının yetersiz olması ÖÇM uygulamasına katılımın sınırlı olmaması Öğretim üyesinin uygulama sırasında yeterince zaman ayıramaması Günlük değerlendirme yapılarak öğrenci başarısının değerlendirilmesi Konular biraz daha hafifletilebilir Yoklama alınmalı Her öğrenci istediği ÖÇM’ye istediği kadar girebilmeli Bazı öğretim üyelerine ulaşım sıkıntısının olması İleride akran eğitimi verebilmek amacıyla ÖÇM uygulamalarının sertifikalandırılması Bir ÖÇM uygulamasında çok fazla öğretim üyesinin yer alması ÖÇM uygulama zamanlarının 2. veya 3. sınıfa uygun düzenlenmesi

TARTIŞMA

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2004-2005 eğitim öğretim yılında ilk kez uygulamaya konan özel çalışma modüllerinde konu alanlarının literatür ile uyumlu olduğu görülmektedir. “Tıp ve Matematik”, “Rüzgar Sörfü” gibi tıp dışı alanların yanında çekirdek müfredatı bütünlükten konular da uygulamalarda yer almıştır (1,3,4,7,9).

Eğitim programının hazırlanması sırasında ÖÇM’lerin ikinci ve üçüncü sınıflarda uygulanmasına karar verilmiştir. Liverpool, Leeds, “Guy’s, King’s and St Thomas’s”, Queen’s, Bristol, Wales üniversitelerinde ilk üç yılda ÖÇM uygulandığı görülmektedir (4,5,6,11,12,13,14).

Bu çalışmadaki geri bildirim sonuçlarına bakıldığında 4 ve üzerinde puan veren öğrencilerin %80.7 ile %93.2 arasında değiştiği görülmektedir. Leeds üniversitesindeki öğrencilerin ÖÇM

uygulamalarından memnun olduklarını gösteren sonuçlar, EÜTF'deki uygulama sonuçları ile benzerlik göstermektedir (6).

Bu çalışmada elde edilen açık uçlu verilerden hem öğrencilerin hem de öğretim üyelerinin uygulamalara ilişkin olumlu ve olumsuz görüş bildirdikleri görülmektedir. Leeds üniversitesinde yapılan çalışmada da benzer şekilde öğrencilerin uygulamaları eğlenceli buldukları ifadelerinin yanı sıra öğrenciler için tanımlanan iş yükünün ÖÇM'lere göre farklı olmasına ilişkin olumsuz görüşler de bildirilmiştir (6).

Tablo - 5 Öğretim üyesi görüşleri

Görüşler	Geliştirilmesi gereken konular
<ul style="list-style-type: none"> • Yararlı ve başarılı bir ÖÇM uygulaması olması ve uygulama bittikten sonra da öğrencilerin çalışmaya devam etmesi • ÖÇM uygulamalarının öğrenciler açısından verimli olması • Öğrencilerin çok iyi niyetli olması • Öğrencilerin çok ilgili olması • Eğitici ve eğitilen açısından çok zevkli bir süreç olması • ÖÇM uygulamaların eğitici, eğlendirici ve yakınlaştırıcı olması • ÖÇM uygulaması zamanlama ve öğrenci sayısı açısından uygun olması ve sorunsuz yürütülmesi • ÖÇM uygulamasının öğretim üyesini memnun etmesi, tıp eğitimi ve ülkenin geleceğine yönelik ümitlerin artması • ÖÇM Kurulu çalışanlarına teşekkürler 	<ul style="list-style-type: none"> • Önerilen ÖÇM süresinin, uygulama içeriğine göre kısa olması • İstenilen öğrenciden daha fazla sayıda öğrencinin uygulamaya katılması • ÖÇM uygulamalarında iş yoğunluğu nedeniyle öğretim üyesinin diğer görev ve sorumluluklarına yeterince zaman ayıramaması • ÖÇM uygulamalarına resmi tatillerin denk gelmesi ile uygulamaların bütünlüğünü bozulması • Kütüphane olanakları kaynaklar bakımından daha yeterli hale getirilebilir • Malzeme gereksinimlerinin uygulamadan önce sağlanması • Malzeme gereksinimlerinin sağlanması için özel bütçe ayrılması • ÖÇM'lere katılım için öğretim üyelerinin teşvik edilmesi • ÖÇM Kurulu tarafından yeni ve farklı ÖÇM konu alanlarına ilişkin başlıkların öğretim üyelerine sunulması

Tablo - 6 Öğrenciler Tarafından İstenen ÖÇM Uygulamaları

<ul style="list-style-type: none"> • Doğum • Folklor • Aşçılık • Satranç • Radyoloji • Su sporları • Yeni doğan • Otitis media • Bilim felsefesi • Müzik ve tıp • Kök hücreler • Çevre kirliliği • İnsanın evrimi • Kalp anatomisi • Estetik cerrahi • Küçük müdahale • Kimsesiz çocuklar • Yara pansumanı • Genetik analizler • Çocuk psikiyatrisi • Adli tıpla ilgili ÖÇM 	<ul style="list-style-type: none"> • Cerrahi ile ilgili ÖÇM • Hasta hekim ilişkileri • Yoga veya meditasyon • EKG'nin yorumlanması • Yurtdışı kongrelere katılım • İşitme kayıpları ve tedavileri • El becerisine yönelik ÖÇM • Sanat ve spor ile ilgili ÖÇM • Acil tıbbi girişimler ÖÇM 'si • Kısa film çekilebilecek ÖÇM'ler • Temel yaşam desteği ve ilk yardım • Cerrahi dikiş atma beceri uygulaması • Yaşlılara ve gazilere psikolojik destek • Nefes borusuna kaçan yabancı cisimler • Hekimlerin kendi sağlığını korumaları • Beyin cerrahisinde hematoma temizleme • Çocuk cerrahisi ile ilgili daha fazla ÖÇM • Hastalarda damar yolu açma ve kan alma becerileri • Hematolojik laboratuvar sonuçlarının değerlendirilmesi • Psikiyatrik hastalıklara karşı bireysel direnç farklılıkları
--	---

SONUÇ ve ÖNERİLER

Öğrencilerin ilgi duydukları alanda kendi kendine çalışma becerilerini geliştiren ve bu becerileri transfer edebilme yeteneği kazandıran ÖÇM'lere, eğitim programı geliştirme çalışmaları sırasında yer verilmelidir.

Öğretim üyelerinin ÖÇM uygulamalarına ilişkin öneri geliştirmeleri ve öğrencilerin uygulamalara aktif katılımı için eğitim programı geliştirmekten sorumlu kişilerin çeşitli stratejiler belirlemesine gereksinim vardır. Bu stratejiler tıp fakültelerine göre farklılık gösterebilir. ÖÇM uygulamalarının öğretim üyeleri tarafından gönüllülük esasına göre yürütülmesinin önemi göz önünde bulundurulmalıdır. Bunun yanı sıra öğretim üyelerinin öğrenmeyi daha etkin hale getirmek için değişik öğrenim stratejileri ve teknikleri kullanmaya olanak sağlaması öneri geliştirmede çekici bir etken olabilir.

Öğrencilerin uygulamalardan memnuniyetini arttırmak ve sahip oldukları becerileri geleceğe aktarmalarını sağlamak için uygulamaların amaçları anlaşılır biçimde ifade edilmelidir.

EÜTF'de ÖÇM Kurulu bu çalışmada yer alan sonuçları dikkate alarak 2005-2006 eğitim-öğretim döneminde ikinci ve üçüncü yıllarda uygulanacak olan ÖÇM'leri planlamış ve takvimini oluşturmuştur. Bundan sonraki uygulamalara ilişkin olarak öneri sunulması, tercih yapılması ve yerleştirme aşamalarında öğrenci ve öğretim üyesine kolaylık sağlaması amacıyla bilgisayar tabanlı, uzaktan erişimli bir sistem oluşturulmuş ve kullanıma sunulmuştur (15).

Kaynaklar

- 1) Bryne P.A., Lewis S.E.M., Thompson W., *Special Study Modules: A Student's Perspective, Medical Teacher* 1999; 21(3): 299-301.
- 2) Yates M.S., Drewery S., Murdoch-Eaton D.G., *Alternative Learning Enviroments: What Do They Contribute to Professional Development of Medical Students?, Medical Teacher* 2002; 24(6): 609-615.
- 3) Vikram JHA, Duffy S., Murdoch-Eaton D., *Development of Transferable Skills During Short Special Study Modules: Students' Self-Appraisal, Medical Teacher* 2002; 24 (2): 202-207.
- 4) Whittle S.R., Murdoch-Eaton D.G., *Student-Selected Projects: Can They Enhance Lifelong Learning Skills?, Medical Teacher* 2002;24(1): 41-44.
- 5) *Special Study Modules, Student Handbook, Guy's, King's and St Thomas's Schools of Medicine and Denistry, http://www.kcl.ac.uk/teares/qktvc/vc/medical/ssm/generalinformation/Year1ssmhandbook20002001.pdf#search='special%20study%20modules'*, ziyaret tarihi: 15.07.2005.
- 6) Morton R. *Special Study Modules in Medical Illustration in the Undergraduate Medical Curriculum. Journal of Audiovisual Media in Medicine* 2000; 23(3): 110-112.
- 7) Harden R. M. *The Core Curriculum With Options or Special Study Modules, AMEE Medical Education Guide No.5* 1995; 17(2).
- 8) Kevelighan E.H., Duffy S.R.G., Haris R.M., A.J. Cole, Tait K., Hartley J.R., *An Innovative Special Study Module Utilizing Computer-based Learning in Obstetrics and Gynaecology, Medical Teacher* 1998; 20 (5):442-444.
- 9) Whittle SR., Murdoch-Eaton DG. (2001). *Development of Lifelong Learning and Self Evaluation Skills Through Special Study Modules. Med. Edu. 35: 1066-1099*
- 10) Fowell S.L., Eilershaw J., Leinster S., Bligh J., *Assessment of Special Study Modules: Comparing Apples and Pears, Medical Education* 1998; 32:209-221.
- 11) Lanchester T., Hart R., Gardner S., *Literature and Medicine:Evaluating A Special Study Module Using The Nominal Group Technique, Medical Education* 2002;36:1071-1076.
- 12) Fowell S., Leinster S., *Case Study 1: Criterion-Based Assessment of Special Study Modules, Medical Education* 2000; 34 (Suppl.1):62-65.
- 13) *Report of Visit to Queen's University Belfast Faculty of Medicine and Health Sciences 1998, Special Study Modules (Principal Recommendation 6), http://www.gmc-uk.org/med_ed/visits/belfast.htm*, ziyaret tarihi: 15.07.2005
- 14) *University of Bristol Medical School, Programme Handbook 2004-2005 , http://www.medi.bris.ac.uk/files/proghand04*, ziyaret tarihi: 15.07.2005
- 15) *Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Özel Çalışma Modülleri, http://ocmmed.ege.edu.tr*.